

V jedno nezvyčajne teplé jarné popoludnie profesor Nathan Bryce kráčal po schodoch do svojho bytu na štvrtom poschodí, keď na podeste na treťom objavil rolku kapslí z detskej pištole. Spomenul si, že včera poobede sa z chodby ozýval hlasný buchot tejto hračky. Zodvihol ju s úmyslom, že ju po príchode domov spláchnie v záchode. Spoznal ju až po nejakej chvíli, lebo bola žiarivo žltá. Za jeho detských čias mali rolky vždy červený, či skôr akýsi neobyčajný hrdzavý odtieň, a to mu vždy pripadalo ako tá správna farba pre kapsle, petardy a iné podobné veci. No dnes ich zjavne vyrábajú žlté, tak ako robia ružové chladničky a žlté hliníkové poháre a iné neprístojné zázraky. Vydal sa opäť hore schodmi, potil sa a uvažoval nad chemickou rafinovanosťou, ktorá sa využívala ešte aj pri výrobe žltých hliníkových pohárov. Napadlo mu, že jaskynní ľudia, ktorí pili zo svojich spojených mozoľnatých rúk, sa dokonale zaobišli bez všetkých tých komplexných vedomostí chemického inžinierstva – bez tých bezbožných sofistikovaných vedomostí o reakciách molekúl a obchodných procesoch –, ktoré on, Nathan Bryce, poznával a písal o nich vedecké práce, za čo dostával plat.

Kým prišiel do bytu, na kapsle už aj zabudol. Priveľa mu toho chodilo po rozume. Stále na tom istom mieste, kde spočívala už šesť týždňov, na okraji jeho veľkého ryhova-

ného dubového stola ležala nesúmerná kopa študentských prác. Strach aj pomyslieť. Vedľa stola stál starý parný radiátor natretý nasivo, už len akýsi prežitok v časoch elektrického kúrenia, a na jeho veľaváženom kovanom kryte sa týčila hrozivá hŕba študentských zošitov so zápismi z laboratórnych prác. Siahala do takej výšky, že takmer úplne zakrývala nevelkú kópiu Lasanského maľby, ktorá visela dosť ďaleko od kúrenia. Bolo vidno iba pár očí s ťažkými viečkami – možno patrili nejakému ustatému bohu, ktorý v nemom utrpení hľadel na laboratórne záznamy. Toto si pomyslel profesor Bryce, keďže bol mužom, ktorý sa poddával nezvyčajným druhom otrávených rozmarov. Drobná reprodukcia – tvár bradatého muža – jedna z mála hodnotných vecí, na ktoré narazil počas troch rokov v tomto stredozápadom meste –, už takmer nebolo možné pre práce jeho, Bryceových, študentov vidno.

Na prázdnej časti stola sa ako ďalší všedný boh – bezcitný, bezvýznamný, priveľmi panovačný boh – vynímal písací stroj so siedmou stranou článku o účinkoch ionizujúceho žiarenia na polyesterové živice, článok, ktorý si nik nevyžiadal, nik ho neocenil a zrejme sa ani nedočká svojho konca. Bryceovi padol pohľad na ten príšerný zmatok – rozhádzané hácky papiera ako padlé zbombardované mestečko z karát, nekoenečné a desivo úhľadné riešenia oxidačno-redukčnej rovnice a priemyselnej prípravy nepekčných kyselín v prácach jeho študentov, tiež rovnako nezáživný, nezáživný článok o polyesterových živiciach. Zízal na to všetko s rukami vo vreckách kabáta ponorený dlhých tridsať sekúnd v temnej hrôze. Potom, keďže bolo v miestnosti teplo, si vyzliekol kabát, hodil ho na pohovku zo zlatého brokátu, siahol si pod košeľu, poškrabal si brucho, prešiel do kuchyne a začal si pripravovať kávu. Drez zapľňali špinavé banky, kadičky a malé poháre

spolu s riadom z raňajok a jedným roztečeným žltkom. Pri pohľade na tento neskutočný chaos ho na okamih prepadlo nutkanie kričať od zúfalstva, ale nespravil to. Iba tam asi minútu stál a potom nahlas zľahka povedal:

„Bryce, ty si príšerné prasa.“ Napokon však našiel celkom slušne čistú kadičku, opláchol ju a nasypal do nej mletú kávu. Zalial ju horúcou vodou z kohútika, pomiešal laboratórnym teplomerom a vypil. Ponad kadičku hľadel na veľkú drahú reprodukciu Bruegelovho obrazu *Ikarov pád*, ktorá visela na stene nad bielym sporákom. Príjemný obraz. Kedysi ho skutočne zbožňoval, no teraz si naň iba zvykol. Momentálne mu poskytoval už len intelektuálne potešenie – páčila sa mu farba, postavy a veci, ktoré sa páčia laikom – a on si veľmi dobre uvedomoval, že by to mal považovať za zlé znamenie, a k tomu ešte ten pocit do značnej miery pramenil z nešťastnej kopy prác na jeho stole vo vedľajšej miestnosti. Dopil kávu, tichým rituálnym hlasom bez nejakého konkrétneho výrazu či pocitu citoval verše z Audenovej básne o tej maľbe.

*... a drahá štíhla loď, ktorá iste uzrela
Niečo úžasné, chlapca, čo zrútil sa z neba,
Sa niekam plavila a pokojne tiabla ďalej.*

Špinavú kadičku odložil na sporák. Potom si vyhrnul rukávy, rozviazal si kravatu a začal púšťať do drezu horúcu vodu. Sledoval, ako pena čistiacieho prostriedku buble pod tlakom vody z kohútika ako mnohobunkový živý organizmus, zložené oko obrovského bieleho hmyzu. Potom začal do peny vkladať poháre, ponáral ich do horúcej vody. Našiel špongiu na umývanie riadu a pustil sa do práce. Niekde začať musel...

O štyri hodiny sa mu už nazbierala hŕstka oznámkovaných záverečných prác a začal šmátrať vo vrecku. Hľadal gumičku, aby ich niečím zviazal dokopy. Vtedy objavil rolku kapslí do detskej pištole. Vybral ju z vrecka, na okamih ju držal v dlani a potom sa pochabo zaškeril. Tridsať rokov nevystrelil žiadnu kapsľu – odkedy v dávnej uhrovitej nevinosti prešiel od pištoľiek na kapsle a *Detskej zábrady veršov* k obrovskej vážnej chemickej laboratórnej súprave, ktorú dostal od starého otca a ktorá poslúžila ako priame postrčenie osudu. Zrazu sa prichytil, že ľutuje, že nemá pištoľku. Mal pocit, že tu, v svojom prázdnom byte, by sa mu páčilo vystrieľať celú rolku kapslí, jednu za druhou. A vtom si spomenul, ako kedysi, bohvie pred koľkými rokmi, uvažoval, čo by sa stalo, keby ju zapálil. Bol to príjemne radikálny nápad. Nikdy to však neskúsil. Lepšia príležitosť sa mu už nenaskytne. Postavil sa a s vyčerpaným úsmevom prešiel do kuchyne. Položil rolku na medenú drôtenú mriežku a tú potom na trojnožku. Polial ju kvapkou alkoholu z horáka a profesorsky si mumlal: „Nastáva vznieťenie.“ Vzal z hromady drevenú triesku, podpálil ju zapalovačom na cigarety a opatrne sa dotkol kapslí. Výsledok ho prekvapil a potešil, očakával iba nepravidelnú sériu slabého syčania a sivý dym, no namiesto toho rolka predvádzala šialený tanec na drôtenej podložke sprevádzaný príjemnou spleťou hlasných a uspokojujúcich *výbuchov*. Z čierneho zvyšku však napodiv nestúpala žiadny dym. Zohol sa a ovoňal drobnú čiernu masu, ktorá z toho zostala. Nijaký zápach. To bolo čudné. *Preboha*, pomyslel si, *ako rýchlo sa veci dejú!* Nejaký starý bláznivý chemik už objavil náhradu pušného prachu. Preletelo mu hlavou, čo by to tak asi mohlo byť, a potom nad tým pokrčil plecami. Možno by sa mal na to niekedy pozrieť. No chýbal mu zápach pušného prachu – jemný